

проти осино національної безпеки України [Електронний ресурс]. URL <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewById/735431.pdf>

3. Бех О. В. Оперативно-розшукова характеристика злочинів у сфері службової діяльності [Електронний ресурс]. URL : <http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/2364/1/6%20%D0%9E%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D0%BE-%D1%80%D0%BE%D0%B7%D1%88%D1%83%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D1%85%D0%B0%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%D0%B7%D0%BB%D0%BE%D1%87%D0%B8%D0%BD%D1%96%D0%B2%20%D1%83%20%D1%81%D1%84%D0%B5%D1%80%D1%96%20%D1%81%D0%B%D1%83%D0%B6%D0%B1%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%97%20%D0%B4%D1%96%D1%8F%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96.pdf>

4. Розбої. Вікіпедія. [Електронний ресурс]. URL : [https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A0%D0%BE%D0%B7%D0%B1%D1%96%D0%B9#:~:text=%D0%A3%20%D0%9A%D1%80%D0%B8%D0%BC%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%83%20%D0%BA%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%96%20%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8%20\(%D1%87,%D0%B7%20%D0%BF%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%BE%D1%8E%20%D0%B7%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%81%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D1%82%D0%B0%D0%BA%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D0%BD%D0%B0%D1%81%D0%B8%D0%BB%D1%8C%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%B0](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A0%D0%BE%D0%B7%D0%B1%D1%96%D0%B9#:~:text=%D0%A3%20%D0%9A%D1%80%D0%B8%D0%BC%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%83%20%D0%BA%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%96%20%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8%20(%D1%87,%D0%B7%20%D0%BF%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%BE%D1%8E%20%D0%B7%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%81%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D1%82%D0%B0%D0%BA%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D0%BD%D0%B0%D1%81%D0%B8%D0%BB%D1%8C%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%B0)

5. Про судову практику у справах про злочини проти власності : постанова Пленуму Верховного Суду України від 06.11.2009 № 10 [Електронний ресурс]. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v001070009>

Демиденко С.М.

аспірант

Харківського національного
університету внутрішніх справ

ПРИНЦИПИ НЕГЛАСНОЇ РОБОТИ ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ТА СУДОВОГО ПРОВАДЖЕННЯ

В основу правоохоронної діяльності кладуться керівні ідеї, принципи, що визначають суть і характер цієї діяльності. Вони вказують на основні напрямки, з якими мають зв'язатися правоохоронні органи та посадові особи під час реалізації такої діяльності.

Принципи можуть виникати стихійно, з емпіричного досвіду, або ж формулюватися свідомо і на рівні теоретичних концепцій, набуваючи тим самим характеру наукових принципів. Останні більш концептуально виражають наукову думку, яка відбиває закономірності суспільного розвитку [1, с. 16].

Правові принципи насамперед повинні бути органічно пов'язані із завданнями відповідного виду діяльності. Завдання, так само як і принципи діяльності, є відправними положеннями для формування системи приписів у законі. Характер і систему принципів визначають саме завдання конкретного виду діяльності. Самі завдання повинні завжди порівнюватися із принципами й не можуть із ними розходитися. Справедливо відзначається, що категорія «завдання» відповідає на запитання, а категорія «принцип» як, саме вона здійснюється [2, с. 115].

Негласна робота під час досудового розслідування та судового провадження теж базується на певних принципах її здійснення, тобто на головних вихідних положеннях, які складають основу такої діяльності.

Виходячи з правової природи негласної роботи правоохоронних органів під час досудового розслідування та судового провадження, вважаємо, що принципами негласної роботи повинні виступати положення та керівні ідеї, навкруги яких формується діяльність оперативних підрозділів правоохоронних органів щодо здійснення дій (заходів, негласних слідчих (розшукових) дій) приховано від інших з метою створення оптимальних умов повного та об'єктивного процесу досудового та судового розслідування, нейтралізації протидії з боку злочинного середовища; забезпечення безпеки учасників кримінального судочинства, а також спрямована на недопущення, виявлення та припинення кримінально протиправних дій, забезпечення прав і свобод людини.

Враховуючи те, що під час негласної роботи використовуються негласні форми та методи, які здійснюються під час оперативно-розшукової діяльності, то слід констатувати, що принципам негласної роботи притаманні певні риси принципів оперативно-розшукової діяльності.

Відповідно до Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» принципами оперативно-розшукової діяльності є верховенство права, законність, дотримання прав і свобод людини [3]. Слід зазначити, що ці принципи мають загальний характер та не відображають сутність такої діяльності.

Зазначені принципи реалізуються через діяльність її суб'єктів, які діють в системі правоохоронних органів держави, а це й дає можливість визначити їх як принципи діяльності, що зумовлюють режим точного і неухильного виконання верховенства права та законності, а також дотримання усіма оперативними підрозділами прав і свобод людини під час негласної роботи.

Крім того, до основних принципів діяльності оперативних підрозділів

відносять: науково обґрунтованість, своєчасність, плановість, комплексність, гуманізм, взаємодія з органами державної влади та населенням, поєднання гласних і негласних заходів, наступальність (оперативність), конспіративність, конфіденційність [4, с. 295-296].

Наприклад, принципи діяльності оперативних підрозділів правоохоронних органів випливають зі змісту деяких законодавчих актів, зокрема із законів України «Про Національну поліцію», «Про Службу безпеки України», «Про Національне антикорупційне бюро України», «Про державне бюро розслідувань», «Про прокуратуру», «Про державну прикордонну службу». Так, наприклад, принципами діяльності поліції є: верховенство права, дотримання прав і свобод людини, законність, відкритість та прозорість, політична нейтральність, взаємодія з населенням на засадах партнерства, безперервність [5].

Відповідно до Закону України від 25.03.1992 р. «Про Службу безпеки України» діяльність СБУ, її органів і співробітників ґрунтується на засадах законності, поваги до прав і гідності особи, позапартійності та відповідальності перед народом України. В оперативно-службовій діяльності СБУ дотримується принципів поєднання єдиноначальності і колегіальності, гласності і конспірації [6].

Виходячи з того, що основним інструментарієм негласної роботи є негласні методи та засоби, то закономірно, що в цій діяльності є суто спеціальні принципи, які мають визначальне, принципове значення і специфічну дію у цій сфері. До таких принципів слід віднести поєднання гласних і негласних методів та засобів оперативно-розшукової діяльності, конспіративність, взаємодія з органами державної влади та населенням.

Таким чином, на наш погляд, принципи негласної роботи під час досудового розслідування та судового провадження слід розглядати у двох аспектах:

- 1) принципи діяльності оперативних підрозділів як суб'єктів правоохоронної діяльності (загальні);
- 2) принципи діяльності оперативних підрозділів під час негласної роботи на етапі досудового розслідування та судового провадження (спеціальні).

1. Колодій А. М. Принципи права України: монограф. Київ : Юрінком Інтер, 1998. 208 с.

2. Фомін С. Б. До питання щодо системи принципів оперативно-розшукової діяльності. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Юриспруденція. 2015. № 17. Том 2. С. 115-118.

3. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18.02.1992 № 2135-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>

4. Кириченко О. В. Принципи оперативно-розшукового запобігання злочинам. *Актуальні проблеми розкриття та розслідування злочинів у сучасних*

умовах : матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 5 листоп. 2010 р.): у 3-х ч. Запоріжжя : Юрид. ін.-т ДДУВС, 2010. Ч. I. С. 294–296.

5. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40–41. Ст. 379 (із змінами та доповненнями).

6. Про Службу безпеки України: Закон України від 25.03.1992 № 2229-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 27. Ст.382 (із змінами та доповненнями).

Сліпченко В.І.

кандидат юридичних наук, доцент

ОСОБЛИВИЙ РЕЖИМ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ЗА ЧИННИМ КРИМІНАЛЬНИМ ПРОЦЕСУАЛЬНИМ КОДЕКСОМ УКРАЇНИ

Загальносвітова тенденція правового регулювання процесуального порядку притягнення особи до кримінальної відповідальності свідчить про недоцільність існування лише однієї універсальної форми кримінального провадження. У зв'язку, із цим різні правові системи і відповідно моделі процесуального законодавства нарівні із загальною процедурою притягнення особи до кримінальної відповідальності застосовують і спеціальний/особливий порядок або режим притягнення особи до кримінальної відповідальності, який за своїм змістом здатний, як спростити процесуальну форму так і встановити додаткові гарантії для учасників кримінального провадження. Проведений аналіз зарубіжного законодавства засвідчує, що зустрічаються наступні особливості процесуальної форми, як сумарне провадження, дискреційне розслідування, угоди про визнання вини, відновне правосуддя і т.д. Не становить у даному аспекті виняток і законодавство України, яке за три-чотири останні роки зазнало суттєвих змін щодо можливої варіативності процесуальної форми. Наприклад, Законом України №1631-VII від 12.08.2014 доповнено КПК України розділом IX-1, який має назву «Особливий режим досудового розслідування в умовах воєнного, надзвичайного стану або у районі проведення антитерористичної операції», Законом України №1689-VII від 07.10.2014 чинний КПК України доповнено главою 24-1 «Особливості спеціального досудового розслідування кримінальних правопорушень» тощо.

Запровадження вказаних особливих порядків/режимів кримінального провадження і відповідно можлива диференціація процесуальної форми може мати на меті, як спрощення процесуальної форми (наприклад, відсутність окремих стадій кримінального процесу, незастосування окремих інститутів або спрощення процедури доказування вини за злочини із